

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sămbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la

Administrațiunea tipografiei arhidieceane Sibiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiin, în 1 Maiu.

Isprăvile făcute de conferința română din Sibiu, ținută zilele trecute, nu sunt tocmai prea mari. Există în sinul partidei o mulțime de divergențe, și cumcă ele există, o dovedește repășirea celor mai valoroși bărbați români din comitetul central. Este acum vorba, că oare prin conculus adus din nou — sunt implinite dorințele românilor, sau că tocmai aceste dorințe sufer dau. Nu am fost nici odată aderenti ai resistinții pasive și nu suntem nici ađi. Șaguna a fost un bărbat cu vederi politice, poate mai clare decum sunt ele în capetele unor domni cu pretensiune de oameni politici.

Dar chiar când vederile lui Șaguna de la 1867 ar fi putut să dea ansă la nedumeriri, acum, — după 20 de ani — întrebăm noi și cu drept cuvânt oare stăm noi ađi mai bine ca la 1867, oare nu de atunci datează neînțelegerile între români și maghiari, oare nu tocmai românii prin pasivitatea lor au produs acest curent de a se înasprî relațiunile între aceste 2 popoare avisate a trăi și a muri la olaltă?

Responsul la aceasta este ușor de dat.

Noi ne am lăsat, putem dice, seduși de unele frase goale, că dualismul nu o să dureze mult, că învingend odată federalismul în Austria, are să urmeze și în Ungaria, lucruri, cari de 20 de ani se repeșec și spon românilor, dar din cari până acum nu s'a ales nimica.

Ne am ales însă cu ceva, și acel ceva e de tot rău și stricacios neamului nostru. Ne am ales cu persecuțiuni incesante de unguri și de șovinismul unguresc contra noastră, ne am ales cu aceea, că în municipii am amușit, toate se lac de noi și fără de noi, ne am ales în fundul regiū cu aceea, că sasiū vędendu-și de trebī, unde află de lipsă se aliază cu ungurii și cu guvernul și în crănd ne vor nimici și câteva centre românesci ce le-am mai avea, ba încă ce e mai mult, ne am ales cu o ură, la care sunt espuși românii în comitate, așa că ori ce maghiar, care ar mai și putea face ceva pentru vr'un român, stând sub presiunea opiniunei publice maghiare, dă din umere, se retrage, nici nu mai stă de vorbă cu noi, necum se cuteza a lucra pe față contra dușmănosulū curent bolnavicesc.

Noi rămași în minoritate ne am retras, pe un timp, lăsam pe frații pasiviști să facă ei trebī, dacă pot, suntem însă siguri, că isprăvile lor pentru români sūnt prea puține, ca să se poată numi isprăvi. Timpul trece. Alte neamuri prograsează, noi stagnăm, și stagnarea e un pericol pentru neamul nostru și o nefericire permanentă. Dică ori cine, ce va vrea, dar noi sustinem, că prin o înțelegere bună și frățescă mai crănd se pot salva interesele noastre și noi nu suntem și nu am fost de părere, că oala va sparge căldarea.

Prin frase mari încă nu se face ispravă.

Poate să ne înșelăm, dar de 20 de ani am vędut semne și minui destule în defavorul nostru al românilor, lucruri, cari nu s'ê întâmplau, de era ca românii să șcie profita de împrejurările date.

Admitem, dar nu concedem, că membrii noi întrați în comitet ca trași de pēr vor fi mai norocoși ca în trecut, dar vorba e, cine va sta de vorbă cu acel comitet? Este el espresiunea simțământului public românesc, sau doar numai espresiunea unui partid, care e departe de a avea tocmai trecerea aceea la poporul român, ca să poată vorbi în numele aceluī popor.

Și cu cine să și stea de vorbă cei ce ađi să cred puși la o înălțime olimpică, când Tisza și guvernul sen se simte destul de puternic de a nu-și face nici barem scrupuli din conculus românesc al poreclitei partide naționale.

Noi nu aparținem aceluī partid, am fi însă buni bucuroși, dacă după 5 ani ar veni membrii aceluī comitet să ne spună ceva nou, să ne spună, că guvernul ungar i-a încredințat barem numai să stea de vorbă cu ei și că acei domni după osteneala lor au prestat nației vr'un serviciū de dai doamne.

Jalbele după 5 ani vor fi tot ca și astădi, ear prestigiul moral al românilor nu va fi căștigat chiar

nimica și nu va fi căștigat, pentru-că oamenii providențiali încă sūnt oameni și pe lângă tot conculus tot vor mai face și treșoare, lucruri pe cari noi le condamnăm tocmai pentru că se fac în contul poporului român și se fac contra intereselor generale românesci pentru unele familii sau singuratici.

Noi am fost cu fruntea senină și deschisă, am fost pentru o încordată activitate, în municipii, în comune și participarea la legislativă, la forul legal de a ne însinua plăngerile noastre.

Nu dicem, că am fi obținut scie Dđeu ce rezultate, dar la tot casul mai mult obțineam ca și pasiviști cu programul lor, pe care nici ei nu-și dau silință a-l realiza și nu-și dau, pentru că sciu și au convingere deplină, că nu merge și nu se poate realiza. Înțelegem pe dl Bariț, care luptă pentru fêtul seu — dar nu înțelegem pe pasiviști cei mai noi, pe oamenii lui Șaguna, cum ei au putut să și abandoneze stindardul și din căpeteniei, ce au fost, să le placă a fi coadele altora, unde nu sūnt nici bineveniți și nici binevęduți și mai că ne vine a crede, că oameni, cari își părăsesc vederile politice, ca ciobanii oile cele căpiate, în o bună dimineață ear ar deserta, numai să le succedă a fi cu cei mai mulți, după parola țărănesască „eu țiū cu satul.”

Este urit și în viața zilnică încă când oamenii nu sūnt statornici, în politică, însă oamenii de această pânură își perd tot creditul și nu le mai respectează nimenea vederile.

Nu dicem și scriem acestea, ca și când doar partidul nostru al activiștilor ar simți un gol în inima sa pentru desertarea cătorva oameni, cari au dus politica românilor la conferința din Mercurea la sapă de lemn și o au apărut eac așa, ci pentru că să se șcie, că cum stăm cu vederile celor ce ađi se afirmă de cei mai patențați naționaliști, până când ei până eri alaltieri tot cu noi au fost, cu cei pe cari ađi ne timbrează de slugarnici și de oameni, cari am avea conivență cu ungurii și cu guvernul unguresc.

Revista politică.

Desvoltărea lucrurilor în Franția însuffă mare neliniște foilor germane. Guvernul frances este impuțernicit a plānuși cât mai ingrabă un proiect de lege pentru o mobilizare de probă a armatei francesce. Spre scopul acesta se recere un credit de preste 5 milioane; creditul se va vota iarși ingrabă, de oarece francesii devin din ce în ce tot uai hotărâți.

Jurnalul „Laterne” respāndescie scirea, că trupele sūnt incontinū inspectonate; ministrul de rășboiu se află în mare activitate și a ordonat ca la Soissons trupele să facă mai multe exerciții pe calea ferată. Insu-și ministrul a asistat, și atât trupele pedestre cât și cavaleria a dovedit desterități mari și rezultat a fost foarte îmbucurător. Jurnalul „Laterne” după ce face istoricul astor exerciții închee: În cea ce privește starea escelentă de căilor ferate și a tuturor aparatelor noastre rășboinice și destoinicia soldatului frances se fie încredințați cetățenii nostri!

În Paris s'a început sesiunea de vară a parlamentului frances. La ordinea zilei se află noul proiect militar; discusiunea asupra acestuia se va începe, cu toate că camera este ocupată foarte mult cu cestiunea budgetului. „Républic Française” află cu cale ca discusiunea proiectului militar să se amene, până ce spiritile se vor mai linisci. Dealt cum și discusiunea asupra budgetului va fi foarte vehementă, se poate aștepta din ea chiar o crisă ministerială. Suma de 12 milioane, ce o a prezentat ministrul de finanță nu ajunge pentru că să se poată acoperi deficitele și comisiunea evită d'a veni cu norme nouă pentru a se putea acoperi deficitele. Ministrul president a declarat, că sūnt necesare isvoară nouă de mijloace pentru a sana răul. În urma acestora radicalii s'au unit cu oportuniștii, voidă a delătura ministeriul, care după a lor părere înlăuntur e prea slab, ear în afară e prea îndrăsnet. În locul cabinetului Goblet, să se formeze un ast-fel

de regim din oportuniști și radicali moderați, care în lăuntrū să fie mai tare, ear în afară mai prevędător, și aceasta o poate face numai Freycinet. Cabinetul Goblet numai așa va putea evita crisa, dacă va îndelătura pe ministrul de finanță, Dauphin.

Goblet a ținut două vorbiri cu ocaziunea deschiderei espresiiei maritime în Havre; aceste vorbiri au lăsat însă tot în nedumeriri pe foile germane, de oare-ce atitudinea politică a Franceii Goblet nu o a espus așa, după cum așteptau ele. Franceia, a vorbit Goblet, doresce să trăiască în relațiuni bune cu celelalte state, ca să-și desvoalte industria și comerciul cu pași gigantici. Despre poporul, care nutrește astfel de griji nu se poate bănuși, că nutrește și planuri agresive. — Dar Goblet a mai rostit și următoarele: Franceia voește pace, suntem însă hotărâți a nu-i sacrifica nici drepturile, nici onoarea. Franceia e în tot deuna gata ca să întêmpine orice atac nedrept, francesii își sciu face datoria pe cămpul de rășboiu.

Diuarul „Nord” aduce scirea, că afacerile comisiunei ruso-engeze din Petersburg pentru regularea granițelor afganistane merg din ce în ce spre mai bine. Membrii comisiunei s'au și învoit în unele puncte, cu toate că informațiunile dela comanda militară le zadarnicesc încătuva sporiul. Ținta Rusiei este, ca să se aplaneze lucrurile cu orice preț, de oarece voește să căștige pre Englitera, ca să influințeze în favorul Rusiei în cestiunea bulgară; de altă parte și cabinetul englez e tare dispus a se aplană lucrurile, mai nainte d'a isbucni tulburări în Afganistan, cari ar schimba cu totul fața actualei stări.

Sinodul arhidiecean.

Sedința a IX-a, ținută la 20 Aprile.

Sedința se deschide la 9 oare a. m.

Nefiind gata protocolul ședinții premergătoare autenticarea aceluia se amână pe ședința procsimă.

La ordinea zilei se pune raportul comisiunei organizatoare asupra proiectului de formare și arondare a cercurilor electorale pentru deputați la sinodul arhidiecean și la conculsus național-bisericesc; unul dintre obiectele cele mai însemnate, ce s'au desbătut în aceasta sesiune.

Archimandritul Dr. II. Pușcaru ca raportor în acest obiect face următoarea espunere:

Un proiect de arondare a cercurilor electorale pentru deputați la sinod și la conculsus s'a așternut Venerabilului sinod din partea consistoriului încă în sesiunea sinodală precedentă. Atunci nu s'a pertractat proiectul așternut, ci Vener. sinod a aflat cu cale a dispune, ca consistoriul să tipărăscă proiectul de arondare al cercurilor electorale, să-l comuncie domnilor deputați sinodali și officilor protopresbiterale spre facerea de observări și reflexiuni la el, eventual propunerii de modifiacări și îmbunătățiri.

Consistoriul conform conculsului sinodal a tipărit și comunicat d. deputați sinodali și officilor protopresbiterale proiectul de arondare, apoi cu considerarea părerilor date de officiele protopresbiterale l'a luat la o revisiune și cu emendarile, ce a aflat de bine a face, l'a așternut aici.

După ce raportorul comisiunei espune și motivele și momentele principale, de care a fost condus consistoriul la facerea aceluī proiect, precum sūnt: proporționarea numerică corespunderătoare a sufletelor pentru fie-care cerc (20) apoi situațiunea topografică a singuraticilor comune, împreginrările locale și de gravitațiune spre anumite locuri centrale, mijloacele de comunciune ș. a., propune în numele maiortății din comisiunea organizatoare a se privi proiectul de arondare ca cetit și a se primi de basă la desbaterea specială, amintind tot deodată, că o minoritate a membrilor din comisiunea organizatoare a sustinut o altă părere pentru formarea unui cerc cu centrul în Agnita, pentru care ar fi să cadă cercul Branului cu centrul în Codlea. În considerarea acestor motive comisiunea propune: ca acest proiect aflându-se împărțit între membrii sinodali să se

privească de cetit, și să se primească de basă la desbaterea specială.

Dep. N. Cristea declară, că în forma, în care e prezentat acest proiect nu-l poate primi de basă la desbaterea specială, și densul și în consistoriu și în comisiune și-a dezvoltat excepțiunile sale, dar a rămas în minoritate, pentru aceea se vede necesitat a face și aici în sinod următoarea propunere:

Având în vedere, că proiectul în forma propusă de Ven. consistoriu pe un teritoriu mic, cum este Tara-Bârsei, unde poporațiunea are mijloace mai bune de comunicațiune, aceasta este dăruibrită în trei cercuri electorale, și încât aceasta n'ajunge ca să îndeplinească cercuri corâspundătoare, este suplinire a alegătorii din comune depărtate de preste 50 kilometri și preste cercuri electorale învecinate, sinodul decide:

1. Între cercul electoral al Sibiului, Sighișoarei, Treiscaunelor, Brașovului și Făgărașului să se creeze, respective să se restituie cercul electoral al Agnitei;

2. cercul Branului din proiect se împarte la cercurile electorale ale Brașovului și Făgărașului.

Presidiul constată, că primindu-se propunerea deputatului N. Cristea alegerile în anul viitoriu pentru sinod, și așa crede, că și pentru congres ar trebui să se efectuiască tot după arondarea atât de disproporționată de până aci, pentru că aceasta propunere ar involucra, ca întreg proiectul să se redea consistoriului sau vreunei comisii speciale, care apoi pe baza acestei propuneri să facă o arondare cu totul nouă, căci abia și poate închipui ca aici în sinod să se poată face aceasta, dacă numai nu cumva dl deputat are deja pregătit un proiect lucrat pe aceasta basă. Observă totodată pe lângă motivele aduse la dl raportor, că arhiepiscopia e tare lăfăită, poporațiunea într'un loc e de tot deasă, ear într'alte părți e de tot rară, ceea-ce încă causează mari greutatea la formarea cercurilor și chiar în ținutul Brașovului poporațiunea este una dintre cele mai dese, și astfel, dacă Branul s'ar îmbina cu Brașovul, ar resulta un cerc de cel puțin cu 50 de mii de suflete, evident, că departe de ori ce proporțiune, pe când Brașovul singur, având în vedere inteligența de care dispune, ar fi just ca singur să formeze un cerc electoral.

Dep. Ștefan Iosif, declară, că primește proiectul de basă la desbaterea specială, observă numai, că unele comune din protopresbiteratul Cohalmului, care s'au dăruibrit cu totul, s'au împărțit la cercul Treiscaunelor și sunt foarte îndepărtate de centrul electoral.

Deputatul I. Bologa, spune, cum s'au consolidat protopresbiteratul Agnitei din 4 protopresbiterate mici, ce au existat mai înainte, primind acum un centru corâspunătoriu în orașelul Agnita, care lucră cu puteri unite și promite prosperare acum acest protopresbiterat, prin acest proiect de arondare ear se dăruiburesce în 3 sau 4 părți. Comunele ce se adnecează la cercul electoral al Sibiului, este adevărat, că și au emporiul la Sibiu, dar sunt mai aproape de Agnita, unele comune adnecate la Sighișoară ear sunt mai aproape de Sibiu, ear cele adnecate la Făgăraș, trebe să treacă Olta ca să poată ajungă la Făgăraș, cu un cîvânt aceasta împărțire o află tare necorespunătoare, pentru aceea se declară pentru propunerea deputatului N. Cristea.

Raportorul comisiei archim. Dr. Ilarion Pușcariu, reflectând la argumentele deputatului Nicolau Cristea pentru delăturarea unui cerc al Branului, susține, că țeara Bârsei dimpreună cu secuinea, adecă teritoriul dela Bran până la Ciuk nu este așa de mic, precum afirmă deputatul Cristea, ca să nu poată forma trei cercuri electorale, precum sunt proiectate. Dacă pe acest teritoriu s'ar forma numai două cercuri, s'ar arăta imposibilitatea pentru susținerea proporțiunii numerice a locuitorilor și tot deodată înconvenientul, că chiar cercul Brașovului, unde cetatea Brașovului singură ar merita pentru inteligența numeroasă de acolo să formeze un cerc electoral, ar fi după numărul sufletelor cel mai mare cerc. Depărțățile accentuate în contrapropunere a unor comune din protopresbiteratul Făgărașului, care ar trebui să concure la Codlea, ca loc central de alegere — precum: Perșani, Șinca nouă etc. încă nu sunt așa mari până la Codlea de sigur mai mici, ca depărțățile de Făgăraș ale unor comune din Bran, care după contrapropunere ar trebui să se dea la cercul Făgărașului.

În fine, reflectând raportorul comisiei la argumentele dep. Iacob Bologa pentru susținerea unui cerc în Agnita, că adecă arondarea protopresbiteratelor nu trebe confundată cu arondarea cercurilor electorale și că protopresbiteratele ca atari nu pot avea interese particulare în sinoade și congrese, recomandă de nou propunerea comisiei.

Presidiul află necesariu a observa în fine, că nu trebe perdut din vedere, că protopresbiteratul e un

organism permanent, pe când cercul electoral se întrunesc numai tot la 3 ani odată.

Punându-se la vot propunerea deputatului N. Cristea aceasta cade și se primește proiectul de basă la desbaterea specială.

Intrând sinodul în desbaterea specială a proiectului, acela se primește cu unele mici modificări propuse parte din partea comisiei, parte din partea unor deputați în decursul dezbaterilor, și în fine la propunerea comisiei se decide:

ca acest proiect să se includă la protocol, și să se pună în vigoare la procsimele alegeri sindonale și congressuale; ear comunele bisericesci au dreptul de a reclama contra adnecăreii la vre un cerc sau altul până la expirarea periodului sinodal următoriu.

Tot comisiunea organizatoare prin raportorul Dr. Ilarion Pușcariu raportează:

a) asupra raportului consistorial, prin care se transpune conclusul congresual referitor la sistematizarea unui post de vicariu arhiepiscopesc cu rang de arhieru, comisiunea propune a se lua spre sciință.

Se primește.

b) asupra raportului consistorial, prin care se propune, a i-se vota arhierariului Ioan Reou un adans annual de 200 fl. la salariul sen de 700 fl. câtă vreme va rămân arhierariu, ceea ce comisiunea propune să se primească.

Se primește.

c) referitoriu la cererea de concediu a deputatului Iosif Orbonaș în care se țice, că organele statului îi denegă concediul pentru a putea participa la sesiunea sinodală, comisiunea propune: că devenind acest obiect superat prin presentarea deputatului Iosif Orbonaș la sinod, se trece la ordinea țilei.

Se primește.

d) asupra propunerii deputatului A. Nicoară în privința ajutoarelor din fundațiunea, „Șaguna” (veđi Nr. 42 „Tel. Rom.”) comisiunea propune: obiectul acesta se privește resolvit prin conclusul adus în aceasta cestiune. (Veđi Nr. 42 „Tel. Rom.”)

Deputatul A. Nicoară față de acest conclud insinuă vot separat, pentru că din motivele, ce se aduc la concludul acela rezultă, că comisiunii fundațiunei „Șaguna” i-se dă îndrumare, pe când aceea și-a făcut datorința, numai presidiul ca for (poate vrea să țină organ) subaltern al aceleia nu și a făcut datorința, pentru că n'a notificat consistoriului împărțirea ajutoarelor, a împedecat expeditia, n'are garanță, că comisiunea va funcționa regulat, cestiunea după priceperea densusului nu e resolvită.

Presidiul observă, că în merit nimic n'are în contră, dar în cât propunerea merge într'acolo că poziția arhierului o privește de un organ — sau după cum a țis propunătoriu, necorect, for, — subaltern al sinodului apoi declară, că nici n'a fost și nici că se va ține în poziția de arhieru de organ subaltern al sinodului și când afirmă propunătoriu așa ceva, documentează, că n'are concepte clare despre pozițiunea canonică a arhierului în biserică, și vederile densusului rătăcite nu le poate considera într'u nimica.

Deputatul R. Crainic, încă se vede necesitat a-i reflecta dlui dep. Nicoară la invecțiunile aruncate asupra protopresbiterilor ca organe ale consistoriului, că declină de la sine astfel de insinuări.

A. Nicoară: față de D-ta le retrag.

e) asupra propunerii deputatului Ioan cav. de Pușcariu (veđi Nr. 45 Tel. Rom.) referitoriu la procederea consistoriului pe viitoriu, în ce privește dispunerea cu averea fondurilor archieeesane comisiunea propune: se dă consistoriului spre studiare și spre a face propunere pentru procsima sesiune sinodală.

Se primește.

(Va urma.)

Raport general.

(Încheiere.)

Partea specială.

A. Institutele de învățământ.

I. Școli medii.

a) În Brașov.

1. Gimnasiul mare, la care au funcționat în decursul anului școlariu 1885/6, 12 profesori, 10 ordinari definitivi și 2 ordinari provisorii.

Școlari la începutul anului școlariu în toate 8 clasele au fost 247, dintre cari gr.-or. 230, gr.-cath. 14, rom.-cath. 1, de legea mosaică 2.

Dintre 17 elevi din clasa a VIII, cari cu finea anului s'au supus esamenului de maturitate, 14 au deșus acest esamen, și au fost promovați, ear 3 au fost respinși pe trei luni

de țile și relegați la repețirea esamenului în termenul din Septembrie.

La acest termin au deșus cu succes esamenul de maturitate cei respinși la termenul ordinariu, asemenea și un elev, care s'a pregătit privat pentru facerea esamenului

În cele 4 clase ale școlii reale au funcționat 10 profesori, dintre cari 9 ordinari definitivi și 1 ordinari provisoriu.

Numărul elevilor în școala reală a fost 48, dintre cari gr.-or. 37, gr.-cath. 4, de legea mosaică 7.

Ca deosebire a categoriei de școli numărăm aici școala comercială cu trei clase, la care au funcționat profesorii dela școllele reale. Numărul elevilor dela această școală a fost în anul școlariu curent 34, dintre cari gr.-or. 31, evangh. luth. 1 și de legea mosaică 2.

Dintre 10 școlari ai clasei a 3 comerciale la termenul ordinariu 9 au fost admiși la facerea esamenului de maturitate. Dintre aceștia 7 au fost promovați, 2 relegați până în Septembrie. La acest termin au deșus și acești doi esamenul de maturitate cu succes, și au fost provățduți cu testimoniu.

Numărul total din toate trei categoriile de școli a fost 329, cu 29 mai mult ca în anul școlariu 1884/5, cu 43 mai mult ca în anul 1883/4.

Altcum avem onoare a raporta la acest loc, că pentru școala comercială din Brașov s'au supus și a deșus cu succes esamenul de calificațiune profesorul ordinariu provisoriu Andreiu Bërseanu, care în urma acesteia s'au provățdu cu testimoniu de calificațiune, fiind declarat de profesor ordinariu definitiv.

b) Gimnasiul inferior din Brad.

În acest gimnasiu au funcționat 5 profesori ordinari, între cari este protopresbiterul tractual ca director, și doi estraordinari.

Școlari în toate 4 clasele au fost 77 și adecă: gr.-or. 69, gr.-cath. 1, evangh. ref. 1, ear cei 5, cari în decursul anului au părăsit institutul, nu sunt indicați după confesiune.

Fățu cu frecuența anului școlariu 1883/4, cu numărul total de 82 se arată o decrescență de 5, respective cu cei ce au părăsit institutul în decursul anului, o decrescență de 10.

II. Secțiunea pedagogică din seminariul archieeesan.

Conform conclusului Nr. 76 luat în sesiunea sinodului ordinariu la 25 Aprilie, (7 Maiu) 1886 consistoriul archieeesan a introdus cu începutul anului școlariu 1886/7 propunerea limbii maghiare în secțiunea pedagogică seminarială în trei oare pe săptămână în fie-care clasă.

Introducerea studiului „Igiene populară” ca studiu estraordinariu în seminariul archieeesan a rămas nedecisă în urma conclusului sinodului archieeesan Nr. 112 dela 29 Aprilie (11 Maiu) 1886. Consistoriul archieeesan luând cestiunea la delibereare a decis introducerea „Igienei populare” în seminariul archieeesan ca studiu estraordinariu cu 1 oară pe săptămână.

Studiile în această secțiune a seminariului archieeesan s'au predat și în anul școlariu 1885/6 conform planului de învățământ prin 5 profesori ordinari și 2 estraordinari.

Numărul total al elevilor din secțiunea pedagogică la începutul anului a fost de 79, și anume: în anul 1 pedagogic 14, al doilea 29, al treilea 36. Dintre aceștia din diferite cauze n'au frecuatat prelegerile 9 și anume din anul al treile 5, anul al doilea 2 și anul prim asemenea 2.

Rămâne deci cu finea anului școlariu numărul pedagogilor cu 70.

În comparație cu anul școlariu 1884/5 se arată o creșcere cu 16, în comparație cu anul școlariu 1883/4 o creșcere cu 26.

Această împregiurare îmbucurătoare este a se atribui fără îndoială măsurile luate de Venerabilul sinod [de a se preface încă unul din stipendiile de 500 fl. din fundațiunea Erancisc-Iosefină în 10 stipendii pentru elevii acestei secțiuni.

Cu o asemenea progresivă succrescență cu timpul vom ajunge a ne putea prevedé cu învățatori calificați în sensul legilor din vigoare.

III. Școllele populare.

a) Școlle preste tot.

Școlle populare cu caracter confesional gr.-or. au fost în archieeesan în decursul anului 1884/6 în 778 comune.

Din rapoartele înțrate la consistoriu se constată că,

1. Dintre comunele bisericesci edificii proprii de școlă au 666, și lipsesc în 156 comune.

2. În decursul anului s'au înființat edificii de școlă în 11 comune.

3. Școlle, la a căror susținere contribuie și alte confesiuni, și cari în rapoarte apar ca școlle comune sunt 56.

4. Școlle comunale și de stat sunt în 76 comune bisericesci.

Conspete mai detaiate din parohii și protopresbiterate despre aceste date se află sub 1/.

b) Învățătorii.

Statul personal al învățătorilor dela școllele populare confesionale din archieeesan în anul școlariu 1885/6 a fost 897, dintre cari 889 definitivi și 517 provisorii, căsătorii 709, necăsătorii 197.

Dintre învățătorii aplicați au toșt absolții de pedagogie 272, teologi 198, ear restul de 427 au avut pregătiri de clasă gimnasiale, respective normale pe lângă practică.

Salariile solvite la învățători în întreaga archidieceasă dau suma de 155,916 fl. 80 cr.

În termeni medii computat vine pe un învățătoriu suma de 174 fl. —

a) din fonduri scolare	15,559 fl. 11 cr.
b) " alodiu	35,197 " 34 "
c) " lada bisericeii	17,080 " 51 "
d) dela popor	67,183 " 92 "
e) din alte izvoare	4,038 " 07 "
f) în victuale	5,001 " 90 "
g) " caurtir	6,128 " 50 "
h) " lemne de foc	5,727 " 45 "
Suma totală 155,916 fl. 80 cr.	

Comparându-se această sumă cu dotațiunea învățătorior în anul precedent 1884/5 rezultă o creștere în salariu de 6174 fl. 93 cr.

Date mai speciale din comune și protepresbiterate se alătură sub 2/.

c) Copiii de școală.

Dela 6—12 ani

obligaji din cari au frecventat în sem. I	
copii 34,192	24,293
copile 29,003	17,657
Suma 63,195	41,950

Dela 12—15 ani

obligaji din cari au frecventat în sem. I	
copii 11,768	5,643
copile 10,668	5,268
Suma 22,436	10,911 sau 47 2/3

Suma tuturor copiilor obligaji a frecuenta școala este de 85,631. Suma copiilor, cari au cercetat școala în semestrul prim este de 52,861 sau 67 1/2%.

Date mai speciale se pot vedea din tabela alăturată sub 3/.

d) Adjustarea școalelor.

Edificii școlare proprii după cum am notat la litera a) punct 1 sunt 666, închiriate 156, dintre cari 591 corespunderă, 231 necorespunderă.

Grădini de pomărît au 473 de comune bisericesci, dintre cari 261 cultivate și 212 necultivate.

Întocmiri pentru gimnastică au 274.

Date mai speciale a se vedea în tabela alăturată raportului sub 4/.

e) Avere școalelor.

Nemișcătoare: Edificii și pământuri fl. 833,968.06.
Mișcătoare: bani, hârtii de preț, mobile „ 213,120.61 1/2
Suma totală fl. 1,047,058.37 1/2
Venitul total anual al școalelor au făcut fl. 67,499.85 1/2.
Date mai speciale în tabela alăturată sub 5/.

B. Catechisațiunea.

După cum arată spectul alăturat sub 6/, la institute de învățământ străine au frecventat prelegerile peste tot 3452 școlari, și anumiți:

1. Școale populare elementare de copii	2371
2. de copile	498
3. preparandii	9
4. Gimnasii	511
5. Școale reale	63

La aceste date lipsesc cele din 2 protopresbiterate, și anume dela Murăș-Oșorheiu, și Târnava-superioară, cari încă n'au intrat la consistoriu.

Catechizațiunea cu tinerimea adultă ni se prezintă în cifrele următoare.

Obligaji la catechisațiune au fost:

bărbați	13,735
femei	11,047
cu totul 24,582	

Dintre aceștia au cercetat catechisațiunea:

bărbați	7258
femei	5873
cu totul 13,131 sau 55 2/3	

La aceste nu sunt computate datele din 9 protopresbiterate anume: Cluș, Deva, Dobra, Ilia, Murăș-Oșorheiu, Orăștie, Seliște, Târnava-superioară și Turda, cari încă n'au intrat la consistoriu.

Un concept detaiat se alătură ca aceluș sub 7/.

Despre anumite date înșirate mai sus se alătură în special un concept tabelaric sinoptic în aceluș sub 8/.

C. Alte obiecte școlare.

I. Esamenile de calificățiune învățătoresci s'au ținut în anul 1886 dela 1—5 Iuliu st. vechiu.

Admiși la facerea esamenului au fost 140 de candidați, dintre cari s'au prezentat și supus esamenului 113.

Dintre acești 113 de candidați 33 s'au clasificat cu calculul nesuficient și anume 29 din cunoștințele din limba maghiară, 4 din mai multe obiecte de învățământ, 80 au deșpus esamenul cu succes, în urma cărei împrejurări ei fură provăduți cu testimoniu de calificățiune subscris și de inspectorul resc de școale al comitatului Sibiu, în înțelesul articolului de lege XVIII din 1879.

II. Ajutoriu pentru școale și învățători.

Suma de 1200 fl. pusă în budget la fondul școlariu eparchial pe anul 1886, s'a împărțit întreaga la 17 învățători și 10 școale, după spectul alăturat sub 9/.

III. Stipendii vacante. Cu începutul anului școlariu 1886/7 au devenit vacante din fondurile archidieceșane; a) două stipendii câte de 500 fl. din fundațiunea Moga pentru studenți de filosofie ori de drepturi; b) un stipendiu de 100 fl. din fundațiunea Cologea pentru studenți de ori-ce categorie; c) un stipendiu de câte 60 fl. din fundațiunea Francisc-Iosif pentru un student la școalele medii; d) șce stipendii de 60 fl. din fundațiunea Francisc-Iosif și unul de 30 din fondul seminarial (Stipendiul Ecaterina Raț) toate pentru despărțemntul pedagogic al seminariului archidieceșan.

Toate aceste stipendii s'au dat la alți tineri în urma concurselor, ce au intrat în terminul legal, cele de sub litera d) însă numai după-ce s'a ascultat și opiniunea corpului profesoror dela seminariu archidieceșan.

Un inspect depre statut stipendistilor pe anul școlariu 1886/7 se alătură sub 10/.

IV. Conferințele învățătoresci. După cum s'a amintit și în raportul general din anul trecut, consistoriu a dispus ca conferințele învățătoresci provăduite în §. 130 din statutul organic, să se țină de odată cu reuniunile învățătoresci, înființate nu de mult în archidieceșă. Aceste reuniuni și-au ținut adunările generali cea mai însemnată parte în feriele de vară, și au desvoltat activitate indestulătoare, pentru care consistoriu s'a aflat îndemnat a-și exprima față cu unele complicarea s'a.

Consistoriu urmărește cu deosebită atențiune activitatea acestor reuniuni, și nu va întârția ale da o desvoltare sănătoasă, raportând din an în an despre rezultate Venerabilului Sinod archidieceșan.

Din ședința consistoriului archidieceșan ca senat școlar, ținută în Sibiu la 26 Martiu, 1887.

Miron Romanul m. p., archiepiscop.

Nicanor Frățieșu m. p., secretar.

Varietăți.

* (Denumire.) Dl Michail Russu practicant de drepturi la judec. cercuală din Brașov a fost denumit de către ministru reg. ung. de iustitiție ca vice-notar la aceeași judecătore.

* (Convocare) D-lor învățători din tractul protopresbiterat al Sebeșului li-se aduce prin aceasta la cunoștință, că adunarea despărțemntului reuniunii noastre învățătoresci se va țină în anul acesta în comuna Răhău în 13 și 14 Maiu 1887 st. v., la carea sunt poștiți a lua parte toți membri pre cum și toți iubitorii cauzei școlare. —

Program:

1. Deschiderea ședinții.
 2. Constatarea membrilor preșenți.
 3. Tractarea generală a religiunei (Temă.)
 4. Statorirea materialului de propus din Curs II.
 5. Prelegeri practice din materialul statorit.
 6. Incassarea tacșelor dela membri.
 7. Propuneri eventuale.
- Dela comitetul despărțemntului.
Sebeș, în 29 Aprilie, 1887 st. v.

Z. Murășan, președinte. Ioan Moga, secretariu.

* (Mulțamită publică.) Subscrisul în numele femeii din Dencul-mare, care a născut trei copii, aduc adença ei mulțamită tuturor P. T. Domni, oari au binevoit a o ajutara în miseria ei*) asigurându-i din parte-mi, că pentru acest ajutoriu binecuvântarea cerească nu va lipsi, pentru că s'a ajutat o ființă ajunsă la extremă miserie.

De asemenea primească stimatul domn redactor al „Tel. Rom.” o sinceră mulțamită pentru binevoitoriu succurs și spriginire.

Dencul-mare, 23 Aprilie, 1887.

Chiril Teacoi, paroch gr. or.

— Subscriși, în numele celor păgubiți prin foc din Comuna Felmer îndrăsnim a aduce cea mai adencă mulțamită Mult Onorb. Dni: Ioan Popescu prof. sem, Parteniun Cosma, dir. inst. „Albina,” și Dr. Ioan Moga pentru ajutoriu de 7 fl. v. a., care l'am primit prin Onorab. Redac. a „Telegrafului Român”.

Felmer, 27 Aprilie, 1887.

Bucur H. Școlca, ministr.

Vasile Ionuț, epitrop.

* Ministrul de răsboiu din România va trimite în curând o comisiune compusă din locot-colonel Colben, medic veterinar al armatei; maiorul artileriei Fotiuo și căpitanul Dumitrescu, directorul hergheliei dela Nucet, în Arabia și Anglia, pentru a cumpăra mai mulți armăsari de prăsilă la herghelie dela Nucet și la o doua, care se va înființa în curând în Moldova.

*) Veși Nrii 35 și 36 ai „Teleg. Rom.,” Red.

* În pădurile din Galiția și Bucovina a izbucnit focuri ingrozitoare în 8 Maiu st. n. Focul a luat dimensiuni foarte mari. Pădurile de pe lângă calea ferată dela Câmpul lung se mistue toate în flăcări. Mai bine de șapte miliri jur împregiur se vede numai tot flăcări și cerul e acoperit de nori grei de fum. Pădurile baron. Vasilco, căp. țerei Bucovina, sunt rêu bântuite de incendiu și toată munca țărânilor e zădarnică.

* (Monete vechi.) Cu ocașiunea unui incendiu în Rittberg, arțend casa unui locuitor de acolo, până la pământ, s'a aflat pe locul, unde a fost pusă casa în un vas de sticlă patru monete vechi interesante. Intre acestea se află una grea de argint, la care pe o parte se află chipul lui Atila cu inscripțiunea „Atilla rex” pe cealaltă parte chipul unei cetăți cu inscripțiunea „Aquila”. A doua e o monedă mare de pe timpul lui Iosif II, a treia e o medalie foarte frumoasă de aducerea aminte de căsătoria M. M. S. S. în anul 1854. A patra monedă poartă pe o parte o marcă, ear pe cealaltă chipul S. George cu inscripțiunea: „Ioannes et Gregorius Reges.”

* (Albumul Țarului.) Țarul Alesandru III. posedă un album, în care tot refosce din când în când. Albumul conține portretele acelor nihiliști, cari în anii din urmă au încercat lovituri de moarte asupra vieții țarului. Toți aceia, cari sunt judecați la moarte pentru asemenea încercări se fotografază, și portretul se trimite țarului. În una din zilele trecute, când el introduse în album portretul unuiia dintre cei judecați la moarte mai în urmă, dișe mănios: „Să umple iute, mai am numai vre-o câteva foi goale.” Țarevna, care știe bine, că albumul nihilistilor e numai un izvor de iritațiune pentru șoful ei, a voit mai de multe ori să l nimească; dar Alexandru III nu voescé nici de cum să se despărta de el, căci lui îi servește drept mângăere convingerea că toți „locuitorii” albumului — nu mai sunt pe lume.

* (Fotografii de noapte.) Esperințele, ce s'au făcut cu aparatul de fotografare, au dovedit, că o fotografie se poate esecuta tot așa de bine noaptea la lumina unei și chiar și la o lumină artificială ca și la lumina zilei.

* Spre îngrijirea dinților sănătoși și atacați se recomandă în mod deosebit preparatele dentale cosmetice renumite și probate încă de mult ale medicului dentist ces. reg. de Curte Dr. I. G. Popp în Viena I; Borgnergasse Nr. 2; a cărui apă de gură anatherină, pastă de dinți și pravuri de dinți se bucură în totdeauna de cea mai însemnată vânzare și de cea mai mare plăcere până în cercurile cele mai largi și cele mai înalte, fiind ele cele mai escelente mijloace pentru curățirea și conservarea dinților, gingeiilor, ceriului gurei, și la o întrebuițare regulată și nice se prefuse de cel mai strălucit și admirat prophilectic. Se atrage totdeauna atențiunea, că preparatele veritabile ale med. Popp se fie înzestrate cu marca de deposit, de oarece falsificatele de cele mai multe ori conțin amestecături ruinătoare sănătății.

Nu-l ori și cine în stare a plăti cu mulți bani; d'aceea e bine să fie prevăduitor timp. Toți, cari pătinesc de sânge îngroșat, ce are de urmare bube, îngrămădirea sângelui spre cap, spre pept, hemoroide, să nu neglije a și țină corpul proaspet și schetos prin o cură de curățire, ce costă numai câțiva cruceri pe di. Se folosese spre acest scop cel mai bun mijloc, pilurile de Șvțera ale farmacistului R. Brandt, se capătă o scatură cu 70 cr. în farmaci, purtând chiar iscălitura R. Brandt.

Bursa de Viena și Pesta.

Din 11 Maiu n. 1887.

	Viena	B.-pesta
Renta de aur ung. de 6%	112.—	112.—
Renta de aur austriacă	100.95	101.20
Renta de aur ung. de 4%	87.60	87.85
Renta ung. de hârtie	97.70	97.50
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	127.20	127.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	115.25	115.25
(Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	150.—	150.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	99.—	99.50
Obligațiuni ung. de rescumpărarea dețimeii de vin	104.50	104.50
Obligațiuni urbariale transilvane	104.50	—
Obligațiuni urbariale croate slavonice	280.—	873.—
Acțiuni de bancă austro-ung.	280.—	280.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	124.—	124.50
Sorți de regulatura Tisei	119.90	119.50
Sorți ungrești cu premii	135.30	135.—
Sorți de stat dela 1860	—	101.—
Scrișuri funciare ale institutului „Albina”	5.97	5.98
Galbin	10.05	10.08
Napoleon	62.27	62.80
100 marce nemțești	127.—	127.—
London pe (poliță de trei luni)	—	—

Nr. 179 [1593] 1-3

Nr. 2408 civ. 1887. [1594] 1-3

CONCURS.

In urma concursului scris pentru ocuparea postului de paroh in parohia de classa a III Prihodie - Tătarești, cu venit anual de 409 fl. 50 cr., neinsinuându-se nici un concurent, prin aceasta s' a scris, tot pe lângă venitele de mai nainte a doua oară concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare.

Reflecții au a-și prezenta petițiunile in termenul indicat la subsemnatul. Brad, in 30 Aprilie, 1887.

Oficiul ppter al gr. or. al Zarandului. In conțelegere cu comitetul parohial. Vasiliu Damian, protopresbiter.

Publicațiune.

Din partea tribunalului regesc din Elisabetopol se aduce la cunoscință publică, că in urma acțiunii baronului Radák Adam, pertractarea pentru regularea dreptului de cărmărit și pentru statorirea cheii de proporțiune, contra foștilor domni de pământ și iobagi din Chesler, s' a ordonat pe 30 Iunie 1887 la 3 oare p. m. in localul cancelariei comunale din comuna Chesler, la care cei interesați pe lângă atragerea atențiunii la § 15 din instrucțiunea pentru regularea posesiunilor, se citează spre prezentare.

Din sediința tribunalului regesc din Elisabetopol, ținută la 2 Maiu, 1887.

Nagy Ludovic, V. Iakab Árpád, preș. notariu.

Domnului Fragner, Praga!

Cred că e datoria mea a ve înștiința că de doi ani întrebunțez preparatul d-voastră balsamut de viață al Dr. Rosai, care in călătoriile mele, in diferite climate, are o influință binefăcătoare. Ve rog deci a-mi trimite patru sticle mari la Semlin. Proxima mea călătorie va fi la Vidin, Giurgiu și Galați, unde balsamul Dr. Rosai m' e indispensabil.

Cu profund respect Toma Turinaz, Conducător la societatea navigațiunei pe Dunăre, la Semlin.

Mijloc grabnic și sigur pentru boale de stomach și consecințele lor.

Conservarea sănătății

se bazează numai pe conservarea și promoțiunea unei digestiuni bune, căci aceasta este condiția fundamentală a sănătății și a unei stări corporale și spirituale. Cel mai bun medicament de casă pentru regularea misturării spre a obține o compoziție de sânge adevărat, pentru depărtarea părților sângelui stricat și rău, este mult cunoscutul și plăcutul

Balsamul de viață al Drului Rosa.

Acesta, e preparat din plantele cele mai bune și mai vindecătoare, este probat ca foarte esecolente la toate boalele digestive, adică la lipsă de apetit, rădăială cu aerime, flatulență, vărsături, dureri de stomach, dăcei de stomach, și prea îngreunarea lui cu bătăci, flegmă, hemoroidă, toate feneșe, ipohondrie, melancolie (in urma contundenței digestive); acesta împropăștează întreaga activitate a mîntărei, produce sânge curat și sănătos și redă corpului bolnav puterea și sănătatea de mai nainte. In urma acestei însușiri esecolente, acesta a devenit un medicament de casă sigur și probat popular, dobândind o întindere universală.

1 sticlă 50 crucei, o sticlă dublă 1 fl. v. a.

Mii de scriori de recunoștință stau la dispoziție. Balsamul la cereri francate se trimite in toate direcțiile pentru plata prin mandate postale.

Pentru de a depărta falsitatea

fac pe toți băgători de seamă la aceea, că fie-care sticlă pregătită de mine după prescrierea originală.

Balsamul de viață al Drului Rosa

pe o parte e imprimată in sticlă cu firma mea și cu legala lipire a marcei (vultur cu literele „DR. R.“ in scutul de piept) — pe partea diametral opusă înșe cu decorațiuni puse una lângă alta, și prin mijlocirea unui dop de metal, pe care se află împreună marca, se astupă. Sticlele sunt învalite in anuniurile de întrebunțare. Pachetarea se face in carton vinet, care e scris pe părțile longitudinale cu

„Balsamul de Viață al Drului Rosa“

din farmacia „la vulturul negru“ a lui B. Fragner, Prag Nr. 205—III, și e in limba germană, boemă, maghiară și francesă, ear multile sunt prevădute cu chipurile legale ale marcelor.

Ori-ce preparat lipsit bater numai în parte de vr'unul din lucrurile espuse, s' e considere de fals.

In original se află: Balsamul de viață al Drului Rosa in principalul depot al fabricantului B. Fragner, apotecă la Vulturul negru, in Praga, cornul dela Spornergasse 205—III și in depozitele mai jos însemnate Sibiu: Karl Müller, apotecar, W. F. Morscher, apotecar; — Cluj: Iohann Wolff, apotecar, Nicolau Székely, apotecar, Adolf Valentini, apotecar; — Brașov: Eduard Kugler, apotecar; — Torda: Gabriel Wolf & Sohn, apotecar.

Toate apotecele din Austria, au in deposit acest balsam de viață.

Tot acolo se află:

Alifia de casă universală din Praga.

Mijloc sigur și probat pentru vindecarea tuturor inflamațiilor, rănilor și umfăturilor.

Acesta se întrebunțează cu succes sigur la inflamarea, oprirea lăptelui și împietrirea pieptului femeilor la întărcarea copiilor; la abscese, umfăături sanguinabile, bescicuri purioase, la umfăături unghilor, la așa numita vierme la deget, la petricășii, umfăături de ghianduri, la perios, la umfăături romantice, ințamăși cronice la glezenele picioarelor, la scinteli, la asudarea picioarelor și ochiuri (bătături), la mâni crepate, la umfăături provenite din împunșatura inșe, la rani purioase, rac, aprinderea perisului etc.

Toate inflamațiunile, petricășii și umfăături se vindecă in timpul cel mai scurt; dacă rana are deja materie in timp scurt se vindecă după ce s' a tras toată acea materie.

O doză mică 25 cr., una mare 35 cr.

Prevenire!

Trăgând atențiunea, că acest mijloc de cură se imitează adese ori și in diferite moduri, me ved obligat a face pe toți atenți, că această alifia de casă din Praga după adevărul original n' a n' a i e singur o prodn și că se află umplută in doze galbene de metal, care pe capas are depusă marca aceasta pe lângă aceea încă scris cu negru „Alifia de casă universală“ din Praga B. Fragner, farmacia „vulturul negru“ Praga Nr. 205—III in limba germană și boemă. — Dosele se învalie in hartie roșie, care arată întrebunțarea (in 9 limbi) și e prevădută in carton vinet pe care afară de marca se află pe partea de deasupra imprimat Alifia de casă universală din Praga etc. in limba germană și boemă.

De cumva P. T. cumpărătoriu va afla altă împachietare a doselor de căt, care e descrișă, preparatul s' e privească de fals și s' e retrimită.

Balsam de auș.

Cunoscut ca mijlocul cel mai nimerit și mai eficace pentru vindecarea aușului greu și dobândirea aușului perdut de tot.

O sticlă 1 fl. v. a.

[1528] 9-20

Advertisement for Dr. Popp's dental services, including 'Ori ce dureri de dinți dispar cu totul', 'apă anatherină', and 'Plumbul de dinți al Dr-lui Popp'.

Advertisement for Dombau Lose, featuring a lottery drawing for 200,000 and 100,000 florins, and a bank exchange office in Budapest.

Advertisement for 'Medicament pentru boala de fungie', describing its effectiveness for tuberculosis and other ailments.